

PLANINSKI • VESTNIK •

LETO
XXV.

GLASILO
SLOVENSKEGA
PLANINSKEGA
• DRUŠTVA •

STEV.
8.

HEMEL

STREBAS

PLANINSKI VESTNIK

GLASILO „SLOVENSKEGA
PLANINSKEGA DRUŠTVA“

XXV. LETNIK ————— 1925 ————— ŠTEV. 8

Wiesbachhorn.

Janko M l a k a r .

(Konec.)

Ker nismo mogli spati in smo se naveličali ležati, smo kmalu po drugi uri vstali in dobro uro pozneje smo se že napotili proti Fochezkopfu. Bilo je še tako temno, da sem užgal svetiljko; toda Lojze je mojo razsvetljavo tako preziral, da je šel kar naprej, češ, da čisto dobro vidi. Ker mi je pa veter nagajal in ugaševal luč, sem tudi jaz kmalu tako spregledal, da sem izhajal brez nje. Zanašajoč se, da Lojze dobro vidi stezo, sem mu drage volje prepustil vodstvo. Vodil je sebe res dobro, naju s Francetom pa slabo. Temu je bila pa kriva moja nezaupnost.

Na nekem mestu kmalu nad žlebom, ki je dobro zavarovan s klini in z žico, je namreč izgrešil pot in šel po ozki polici naprej, mesto da bi zavil naravnost navzgor. Ko pa je zmanjkalo police, se je spustil v kratek, a precej strm kamin. Meni se je takoj zdelo, da smo malo zašli in sem počakal na polici, med tem ko je Lojze izginil v jutranjem polumraku.

Kmalu nato zaslišim njegov glas: »Le za menoj! Sem že na potu.«

Žal, da mu nisem verjel, kajti to pot je imel prav. Zanesel sem se bolj na dva turista, ki sta praskala bolj na levi. Šel sem torej za njima in zvalil tudi Franceta s seboj. Tuintam sva postala in klicala Lojza, a ta se nama ni oglasil. Gugal se je počasi po stezi navzgor in si mislil: »Naj se le dereta, bosta že prišla za menoj, če bosta hotela.«

Ko se je zdanilo, sva se znašla na ostrem grebenu tik nad Spodnjim Wielinger Keesom; daleč tam na desni, od koder sva prišla, je pa stalo kup planincev, ki so nama klicali: »Zurück, Sie gehen falsch!«

No, presenečena nisva bila, kajti ves čas se nama je zdelo, da nímava steze pod nogami. Čudila sva se pa, kam sta mahoma izginila ona dva turista, ki sta naju zapeljala. Bilo je, kakor da sta se vdrla v tla.

Ko sva prišla nazaj na stezo, sva šele videla, kako nespametno je, zanašati se na druge. Mesto da smo zavili po že omenjeni polici, in mesto da sva potem s Francetom šla za glasom nevidnih cepinov, bi morala stopiti naravnost navzgor čez par nekoliko višjih stopov. Toda tema je planincu sovražna.

Ko prideva na Focheskopf (3159 m), je sedel Lojze na široki skali in dajal dobre svete hribolazcem, ki so pripravljali vrvi in dereze. Tu se namreč prične ostri Kaindlgrat, ki je precej trd oreh, kadar je leden. Nam ni delal posebnih težav, ker je bil pokrit z debelim snegom. Zato smo prišli jako hitro na Wielingerscharte (3267 m), ki leži med Wiesbachhornom (3670 m) in Hint. Bratschenkopfum (3416 m). Tu odložimo nahrbtnike in se jamemo povzpenjati po strmem ledenem pobočju na Wiesbachhorn, ki se je dvigal pred nami vitek in svetel, kakor stožec iz sladkorja. Ker so dereze jako dobro prijemale, smo bili v pičli uri na vrhu. Toda gori se ni bilo mogoče muditi, divjal je namreč silen vihar. Samo toliko smo obstali, da nas je neki gospod iz Graza »gor vzel«, potem smo se pa hitro vrnili na škrbino. Ker se nam zmrzli sneg ni zdel posebno vabljev za počivališče, smo pobrali nahrbtnike in odšli naprej proti Hint. Bratschenkopfu, kamor smo prišli v eni uri. Bilo je devet.

Nekaj hribolazcev je sedelo na kopnih tleh in kuhalo čaj. Tudi mi odložimo vrv in dereze, in kmalu je začel samovar peti. Ker je bilo toplo in ne preveč vetrno, smo ostali tu kar dve uri.

Z Bratschenkopfa vodita dve poti v Mainzer Hütte, oziroma v Fuschertal, kamor smo bili namenjeni. Krajša čez Vord. Bratschenkopf in čez jezik Hochgruber Keesa, daljši pa preko širokega pobočja Gr. Bärenkopfa in Remsschartl. Mi smo si izbrali zadnjo, ker smo med potjo pobrali lahko še dva vrha, Glockerin in Hohe Dock.

Pritrdili smo si dereze, se navezali na vrv in se spustili doli na ledenik. Ker nismo veliko izgubili na višini, smo bili v pičli uri že na Glockerin (3420 m), dasi smo hodili zelo počasi in večkrat postajali; pogled na Wiesbachhorn, na prostrane ledenike in vrhove, ki jih obkrožajo, je bil namreč nepopisno krasen. Na nebu ni bilo še nobenega oblaka, časa smo imeli dosti, čemu bi potem hiteli! Zato smo se tudi na deloma kopnem vrhu Glockerin vdali prijetnemu »dolce far niente«.

Greli smo se na solncu ter zrlili doli na Moserboden in na Karlinger Kees, na katerem smo zapazili nekaj turistov, ki so si iskali prehoda med neštevilnimi razpokami. Kar v hipu nam je preteklo pol ure in morali smo naprej. Južni greben v led okovane Glockerin nas je v dobri uri pripeljal v 400 m nižje ležečo Gruberscharte. Vsa

pot od Fochezkopfa do tu je krasna ledeniška tura in v vremenu ter v sneženih razmerah, kakor smo jo mi hodili, brez vsake težave in nevarnosti. Špranje so bile vse odkrite, gaz pa kakor na veliki cesti.

Od Gruberscharte naprej do Mainzer Hütte je bilo pa drugače. Vse partije so namreč šle po »cesti« naprej proti Oberwalder Hütte, in treba je bilo poti iskati, oziroma si jo delati. Najbližje bi bili imeli čez Hochgruber Kees, toda to bi bilo res skušanje Boga, če bi se bili spustili v to strašno strmino in iskali prehoda v tem labirintu razpok. Ostal je nam samo še prehod preko pobočja Gr. Bärenkopfa in Hohe Dock.

Mahnemo jo torej kar naravnost ob široki špranji navzgor in jo prestopimo na najožjem mestu, potem pa zavijemo v ostrem kotu na levo, naravnost v smeri proti Baerenkopfscharte. Jaz sem hodil prvi, France je bil zadnji, Lojze pa v sredi. Ko smo preskočili še nekaj razpok, je ležal pred nami sneg gladek in čist, brez vsake proge, kakor bel namizni prt. Na desni se je jasno črtalo nekaj vzporednih špranj proti grebenu Gr. Baerenkopfa, a na levi nam je bliščeča strmina zginjala hitro izpred oči v globel, v kateri poriva Hochgruber Kees svoje ledene brazde v Fuschertal. Korakali smo v poševni smeri polagoma navzgor, da bi prišli na greben Gr. Baerenkopfa tam, kjer se spušča doli v škrbino. Pot je bila prijetna in prav zadovoljni smo bili z vremenom, z gorami in sami s seboj.

Kar zaslišim kratek vzklik. Hitro se ozrem in vidim mesto Lojza črno zevajočo luknjo, na enem robu njegovo nogo, na drugem pa cepin. Mene je sneg še držal, pod njegovo težo pa se je udrl. France je že ležal na tleh in ga je držal na vrvi in tudi jaz sem se v hipu vrgel v sneg in zaradi večje varnosti ovil vrv okrog cepina, ki sem ga takoj zasadil globoko v ledenik.

Lojze si je izprva skušal sam pomagati. Iskal je z desno nogo opore, toda zastonj; pod njim je povsod zijala črna, neprodirna globina, ki se je širila na vse strani, tako da se mu je zdelo, da viši sredi velike kupole. Zato je na moj nasvet potegnil v razpoko še drugo nogo, ki jo je bil, ko se je udrl, pozabil vzeti s seboj; položil je cepin povprek čez špranjo in se je obesil nanj, kakor telovadelec na drog. Sedaj zakličem Francetu, naj popusti, in nato jamem ponesrečenca vleči ven. Ker sem pa moral vleči k sebi navzgor — stal sem namreč nekaj nad razpoko — bi bil težko izvlekel tistih 76 kg na solnce, če bi mi ne bil prišel France na pomoč.

»Hvala lepa, da sta me rešila,« pravi Lojze in si jame otepati sneg z obleke. »Koliko je pa ura?« »Tri četrt na tri.« »No, to si bom zapomnil. Ni bilo prijetno, lahko mi verjameta. Takole viseti, ko

nimaš nič pod nogami! Počakajta še, da se malo oddahnem in si nataknem »cviker«, ko se mi tako blešči. Sicer si mi pa ti, Janko, to past nastavil. Stopil sem popolnoma v tvoje stopinje, pa so mi kar zginile pod nogami! No, ker si me pa tako dobro »potegnil«, ti odpuščam. Sedaj pa gremo lahko naprej. Samo glej, da boš dobro tipal s cepinom, če imaš varno pot pod nogami, in ne pozabi, da se sneženi most, ki tvojo krojaško težo še dobro drži, pod menoj lahko vdere.«

Toda razpoke tam gori pod Baerenkopffom so se menda zarotile, da hočejo, če že ne Lojza samega, pa vsaj nekaj od njega v spomin. Komaj smo namreč pustili kakih sto metrov za seboj, ko me Lojze ustavi, češ, da si mora »cviker« popraviti. To prilikó je pa porabil njegov klobuk, zapustil je svoje vzvišeno mesto in odhitel, vrteč se po krajcih, kakor mlinsko kolo po obodu, po najbližji poti v prvo razpoko Hochgruberskega ledenika. Mudilo se mu je tako, da se niti posloviti ni utegnil.

Lojze je mirno gledal za klobukom in je izustil to modrost: »Bolje je, da pridem jaz brez klobuka domov, kakor da bi prišel klobuk brez mene.«

Na Baerenkopfscharte (3233 m) smo prišli potem brez vsake nadaljne nezgode. Tu smo pospravili dereze in vrv ter malo počivali, ker je bila ura šele tri. Imeli smo tudi lep razgled na Wiesbachhorn in sploh na vse ledenike, ki smo jih prehodili. To pa, kar smo videli proti jugu, nas ni navdajalo s posebnim veseljem. Pasterzen Kees in Oberwalder Hütte smo sicer prav lepo videli, vrhove je pa že zakrivala gosta, temna megla. Poleg tega je pihal tisti veter, ki nas je prejšnje leto spraval ob Wiesbachhorn. Hoteli pa smo biti na vsak način pred meglo na Remsschartl. Zato smo črez kake pol ure pospravili svoje reči in odšli na Hohe Dock (3349 m).

Ta gora je podobna velikanski prizmi, postavljeni med ledenika Hochgruber in Bockkar, z navzgor obrnjenim ostrim robom. Tistih 116 m s škrbine do vrha je čista telovadba po klinih in žicah. Pot po grebenu je skoraj ravna, le tuintam smo splezali na kak stolpič, in seveda na drugi strani zopet doli. Ko pridemo do Sprednje Dock (3266 m), se spustimo po razdrapanem vzhodnem pobočju na Remsschartl (2640 m). Dobro, da ni bilo še megle za nami, kajti ta bi nas bila zelo ovirala. Na grebenu je sicer pot »zaznamovan« s klini in žicami, na pobočju pa smo zasledili le v dolgih presledkih tuintam kak odtis nakovanega podplata ali cepina, ki nam je kazal, da vodi tod »Alpenvereinsweg«. Od Remsschartl naprej je seveda steza tako široka in lepo nadelana, da je ne izgrešiš niti v največji temi.

Ko smo prišli do Mainzer Hütte, se je že delal mrak. No, tu smo imel dosti prostora; kajti razen nas je bil samo še neki priletni gospod, ki je nameraval drugo jutro s še priletnijšim vodnikom čez Gr. Baerenkopf v Oberwalder Hütte.

Koča (2389 m, AVS Mainz) leži na zeleni planini na koncu jezika, ki ga izteguje doli Hochgruber Kees. Ker tiči zaradi nevarnosti pred plazovi nad polovico v tleh, je precej vlažna in nima prijaznih prostorov. Spanja potrebni smo se kmalu spravili spat.

Drugo jutro... toda, zdi se mi najpametneje, da svoj popis končam. Imeli smo sicer v načrtu še Hochkönig in Dachstein; toda oba ta vrha sta ostala zaradi skrajno slabega vremena le v načrtu. Kako smo pa tri dni na Salcburškem preganjali dež, dokler nas ni on pognal domov, to gotovo nikogar ne zanima, saj še nas ni.

Utisci sa uspona na Razor (2601 m) u Julijskim Alpama.

M. Hlava, Zagreb.

Bio je četrnaesti kolovoza prošle godine (1924), kada smo ja i moj drug V. Č. nekako oko 11 sati prije podne iz Kamnika preko Ljubljane te Jesenica s osobnim vlakom prispjeli u Kranjsku Goru. Već na samom polasku iz Kamnika stigla nas je u ovim gorskim krajevima običajna ljetna oluja sa velikom kišom i grmljavinom, koja nas je zatim pratila sve do Jesenica. Izišavši u Kranjskoj Gori iz vlaka pružio nam se sa same stanice jedan momenat, kad je vjetar bio malo rastjerao oblake, prekrasan vidik na sve one gorske orijaše, koji se prema jugu pred našim očima pomoliše: Špik, Lipnica, Škrlatica, Križ, Razor, Prisojnik, Mojstrovka, Jalovec, Mangart... Zanešeni prelijepom slikom divlje gorske prirode krenuli smo sa stanice u mjesto puni svakojakih čudnih misli, koje nam se već na prvi pogled ove krasne naravne slike u glavi porodiše. Gledajući dakle pred sobom ovi gorske velikane najednom mi se pričinu kao da vidim, gdje izmedju njihovih velebnih, u ovom času već gustom, teškom maglom zastrtih vrhunaca gmiže neka tajanstvena, strašna neman vrebajući, da u zgodnom času zagriže još i dublje u naše, već i onako osakaćeno tijelo...

Puni teških misli i osjećanja prispjesmo nakon deset časaka u samo mjesto, gdje se doskora u gostioni »Slavec« naobjedovasmo, te oko dva sata poslije podne krenusmo u početku lijevom, a zatim desnom obalom Velike Pišnice sve do drugog mosta cestom, a potom starim markiranim putem ravno na kuću Na Gozdu. Na ovom nas putu opet ulovi kiša, i tako i ovaj put pokisosmo do kože. Stigavši do kuće udobno se ovdje smjestimo i odlučismo, da ćemo već sutradan kod Vršića preći talijansku granicu i uspjeti se na impozantni Razor (2601 metar); Talijani ga prozvaše po tom, što mu je vrhunac posvema razoran: Monte Solcato.

Slijedeće jutro bilo je jutro iza oluje i kiše. Značenje takovog jutra ne trebam da pobliže opisujem. Svi mi dobro znamo, da su jutra kao i dani iza kiše i oluje za nas planinare najvelebniji i najinteresantniji. Ne baš samo u jutro, ali nekako oko 7 sati ostavismo naš udobni dom Na Gozdu, pak krenusmo opskrbljeni sa malo salame i čaja imajući pred očima neprestano Prisojnik i Mojstrovku ravno na sedlo ispod Vršića. Već iz daleka opazismo, kako na sedlu neka kopa ljudi nešto radi. Bili su to talijanski vojnici, koji su ovdje postavljali novi razgranični stup, jer su nam Talijani prigodom zadnjeg utanačenja u pogledu prepornih pograničnih točaka na Julijskim Alpama na ovom mjestu u našu korist »velikodušno« pomakli granicu za kojih desetak metara, da nam na drugoj važnijoj točki uzmognu i opet oteći nekoliko — kilometara. Ostavivši ove vojnike, s kojima se lijepo pozdravismo, uputismo se do bivše slovenske planinarske kuće, do tako zvanog Doma na Vršiću, koji se nalazi na visini od nekih 1630 metara, a sada je ovdje smještena talijanska financijalna straža, koja pazi, da se ne bi ondje kriomčarilo. Ovdje smo se prema dobivanim uputama javili, predali svoje planinarske iskaznice, te dobivši dozvolu za prelaz preko granice i boravak u Italiji do 6 sati poslije podne krenusmo smjerom ispod Prisojnika. U početku bijaše naš put zajednički sa onim, koji vodi i na Prisojnik. Velebna bijaše slika, koju na ovom putu vidjesmo gledajući prema jugu dolinu Soče, Trentu. Ovo je doista dolina prirodnih ljepota i krasota, a okružena je sa najponosnijim, najveličanstvenijim vrhuncima Julijskih Alpa. Kad smo zatim došli do mjesta, gdje se ovaj naš put dijeli, spustimo se onim, koji vodi na desno i ide nad Kranjskom planinom dolje prema Trenti, dok nakon četvrt sata hoda ne zaokrenusmo lijevo, i ovim napredovasmo do vrela, koje je poznato pod imenom Mlinerca vrelo. Ovdje nagrabismo svježje izvor-vode, te dignuvši se još nekih stotinu metara stigismo već i do podnožja Razora.

U $\frac{1}{4}$ 11 sati nastavimo naš naporan put uspinjući se nekom stijenom, zatim smo se opet — spustivši se — dizali nešto po klincima i žicama, ali većim dijelom bez njih, dok ne stigismo do sedla ispod Razora. Zrak bijaše još uvijek čist i vedar, ali iz daleka se već sa svih strana naglo približavala gusta, tamna magla, da nam ovu upravo božanstvenu sliku, koja nam se ovdje ukazala, doskora svojim gustim velom prikrije. Još i sad vidim, kako se je naš starkelja Triglav u obliku velikog srpa ili polumjeseca ponosito smjestio, pričinivši mi se vrijednim pastirom, koji pravom očinskom ljubavi bdije nad svojim ljubljenim stadom kao: Škrlaticom, Križem, Stenarom, Sovatnom, Pihavcem, Kanjavcem, Kredaricom, Reži, Rjavinom, Begunjskim vrhom i Cmirom. A isto tako još i sada slušam onaj grozan, strašan šum, buku i jauk, koji nam se — udarajući jaki vjetar o stijene, gudure i jame susjednog Pihavca — pričinjao kao neki bolan plač, koji kao da je dolazio iz duboke doline, gdje hiljade i hiljade naše mile braće Slovenaca i Hrvata stradava. Duša mi još i sad plače, kadgod se toga spominjem ...

Odavle se uputismo, sada već u gustom magli, ravno na sam vrhunac, koji nam je sa ovog sedla bio već na domaku. Penjući se još neko pola sata dosegosmo upravo o podne sam vrhunac Razora, koji je tako malen, da smo se ondje nas dvojica jedva mogli smjestiti.

Kad sam zatim na vrhuncu opazio, mjesto naše, talijansku knjižicu sa natpisom: »Monte Solcato« i »Club Alpino Italiano, sezione di Gorizia« pričinio mi se, kao da se sa nekog dalekog puta, nakon dugog izbijanja vratih kući, gdje ne nadjoh više ni roditeljske kuće ni kućišta. — — — Jest, to me je čuvstvo doista obuzelo, kad sam sa ovoga vrha bacio pogled dolje duboko prema jugu, gdje se nalazi naša patnica Istra i najmilija mi braća Istrani! Prepuni bolnih misli i osjećaja niti ne opazismo hitrim korakom približavajuću se oluju i tešku, gustu maglu. Tek u posljednjem času naglo napustimo vrhunac, da se vratimo istim putem, kojim se i popesmo.

I bila je tamna noć, kad se vratismo na naš udobni dom Na Gozdu, gdje se odmah legoh na počinak. Ali prepun bolnih osjećaja, viđenja, slika i misli nikako ne mogoh usnuti ...

Planinstvo v Kanadskih Rocky Mountains.

i dolgo, kar sem prejela pismo od svojega brata, g. Riharda Copelanda, iz Kanade; velik del tega pisma je posvetil svojim športnim spominom s Kanadskih gor.

Zdelo se mi je, da bo marsikaj zanimalo bralce »Planinskega Vestnika«, ko popisuje planinstvo v precej primitivnih okoliščinah; zato sem izbrala nekaj mest, ki se na to nanašajo, in sem jih izpolnila s podatki iz njegovih prejšnjih pisem.

Gospod Copeland je prebival trideset let v malem mestecu Revelstoke, ki leži precej visoko med dvema pogorjema, med Gold Range in Selkirk Mountains z velikanskim Rocky Mountains v ozadju, okrog postajališča Kanadske Pacifiške železnice. Po svoji legi je Revelstoke naravno izhodišče za izlete v obe pogorji in je torej pripraven kraj za negovanje zimskih športov. Kanadska zima je dolga in ostra, zato zimski športi niso samo zdrava zabava, ampak postanejo potreba za telo in za duha. V starih časih, ko je bila dežela še manj obljudena in je bil Revelstoke le majhno postajališče, se ni redko dogajalo, da so postajali ljudje z občutljivimi živci pozimi melanholični, ko so mesec za mesecem gledali na belo sneženo pustinja krog sebe; marsikaka žrtev podnebja je v svoji blaznosti odšla v oledenele gore in žalostno poginila v samoti. To je bilo v tistih hudih časih prvih naselbin, v časih zlata in zločinov, medsebojnega streljanja in požigov, v časih tistega »divjega zahoda«, ki sta ga tako čudovito in s tako neusmiljeno resnicoljubnostjo popisala Jack London in Robert Service. Ali dandanes je mesto zrastlo, šport se je razvil in vse se je izpremenilo. Iz Kanade se je po svetu razširil vsaj en zimski šport: tobogganing, t. j. sankanje kot šport. Bralci najbrž tudi gotovo vedo, da v Kanadi nosijo domačini za hojo po snegu priprave, ki so zelo podobne našim krpljam. Toda najbolj se je razvilo v Revelstoku smučanje. Teren v neposrednji okolici mesta je izboren in je že dolgo let zelo priljubljen pri transatlantskih smučarjih. Domače prebivalstvo pa se je uživalo v smučanje prav tako, kakor Sandwiški otočani za plavanje.

»Partedensko bivanje pozimi v Revelstoku bi ugajalo vašim športnikom,« mi piše brat, »ko se vsa mladina od štirih let naprej drsa in skače na smučeh. V Revelstoku se nahajajo najpripravnejša pobočja za smučanje, kar jih je sploh, ki omogočajo največjo hitrost, s »s t o j e č i m i« skakalnicami čez 230 čevljev (1 čevlj = 30.6 cm).

(Stoječi skok znači skok brez padca.) Rekord je 170 čevljev, ki ga je napravil pred par leti šestnajstletni Ivan Nelson. V Revelstoku so posneli več športnih filmov, ki predstavljajo smučanje, in pred vsem o planinstvu. Kakor večina ljubiteljev narave je tudi on mnenja, da je kriva največ nesreč in celo slabih izkušenj z vremenom lastna neprevidnost in ne kakšna posebna nevarnost ture. »V vseh letih, ko sem hodil po gorah,« piše g. Copeland, »se mi ni nikoli prigodilo, da bi me ujel dež ali toča na vrhu; večkrat pa me je dobil dež v pragozdu in nekoč sem moral tam celo prespati noč do kože moker, brez ognja. A takrat sem bil še začetnik in sem se na pragozd še malo spoznal. V več ozirih je mnogo bolje, če hodiš sam — seveda če poznaš pokrajino: prerijo, pragozd, pustinja itd., in če si se zadovoljno opremil in založil z živežem — kakor pa da bi hodil v družbi po naprej določenem načrtu in v omejenem času. Če si pripravljen za več dni ali več tednov, se lahko ustaviš, kjerkoli in kadarkoli se hočeš. Jaz osebno nisem bil nikdar tako utrujen ko nekoč, ko sem šel na izlet Kanadskega Alpinskega Kluba in sem se vlekel s kopo tujcev, ki so vsi hoteli kazati svojo spretnost; jedli so pa opoldne le par sandwichov in nekaj peciva, mesto poštene porcije gorke grahove juhe. Če pa potuješ, kakor sam hočeš, in ješ opoldne nekaj gorkega (Symington's meal, Glasgow, ali pa znane nemške Erbswurst) mesto mrzle južine, se boš sam čutil, koliko opraviš, ne samo v enem dnevu, ampak dan za dnem in poleg tega boš še vedno manj utrujen.«

Največ svojih daljših izletov (ki so trajali tudi po več tednov) je napravil g. Copeland v družbi prijatelja, čigar brat je dobro znan švicarski vodnik; imel je prirojen čut za gore. O teh izletih pravi moj brat:

»Za nas dva, t. j. za Harryja in za me, je obstojalo pol veselja v najini neodvisnosti,« to se pravi, deloma sta bila odvisna od tega, kar sta ustrelila divjačine in vlovila rib. Pekla sta si svoj lastni kruh, kadar sta ga potrebovala. Kajti v pragozdih je nemogoče obložiti se s kruhom, ampak treba je vzeti s seboj moko in vse tisto, kar daješ v kruh. Ovsena moka, sol in voda je vse, česar potrebuje v takem slučaju Škot za svoj narodni ovseni kruh. »Scones« ali »damper« potrebujejo nečesa, kar nadomesti kvas. »Nekje na Mount Begbieu (ki je najvišji vrh v Gold Range, 8946 čevljev visok, t. j. približno iste višine ko Triglav) vise še morda ostanki vrvi, ki sva jo morala pustiti, ko sva se spustila po skali navzdol.* To pa zato, da nama ni

* Najvišji vrh v Rocky Mountains, Mount Robson, ima 13.068 čevljev.

bilo treba lezti daleč nazaj na vrh in potem zopet navzdol po grebenu, ki sva ga zgrešila v gosti megli.« Izkušeni plezalec lahko izpopolnijo to turo v podrobnostih po svoji lastni domišljiji.

Z ozirom na malenkostno nesrečo, ki se je meni pripetila na enem izmed mojih tukajšnjih skromnih izletov, pripominja:

»Kar se tiče tvojega padca, ne smeš pozabiti, da se dogodi velik del takozvanih planinskih nesreč na travnatih pobočjih, ko ni nobene resne nevarnosti več. (Jaz pa sem padla na »šodri«.) Nesreča, ki se je dogodila na izletu Kanadskega Alpskega Kluba (ta klub šteje sedaj 500 članov; pod pokroviteljstvom Kanad. Pacif. železn. se tamošnja turistika zelo lepo razvija) — udeležil sem se ga tudi jaz — je bila prav takšna in dogodila se je vkljub izdatnemu svarilu. Toda saj nisi tako nevedna. Kar sem poznal Švicarskih vodnikov, ni nihče izmed njih tekel navzdol. Začudil sem se, ko sem izvedel od par poklicnih vodnikov, nastavljenih pri Kanadski Pacifiški železnici, njihovo mnenje o nekaterih turistih, čeprav so globoko občudovali one, ki zares niso potrebovali vodnikov.«

Smrtna nesreča, ki jo moj brat zgoraj omenja, se je pripetila prav na istem izletu, ki je mojega brata navdal s tako majhnim spoštovanjem do spretnosti povprečnih turistov glede preskrbe s hrano. Družba je počivala na polici vrh strmine. Če se prav spominjam na prejšnje bratovo pismo, je bil spodnji del strmine še s snegom pokrit. Na vsak način pa se je končavala v prepad. Neka gospodična je hotela vsekakor zlesti navzdol, da pogleda čez, vkljub vodnikovemu svarilu. Zdrsela ji je in zletela je v globino, preden jo je mogel kdo ustaviti. Bila je takoj mrtva. Ne vem, ali naj občudujem hladnokrvnost njenih soizletnikov, ali naj se zgražam nad njih trdosrčnostjo: kajti ugotovili so z vodnikom, da je bila sama kriva, in so nadaljevali izlet, kakor da se ne bi nič zgodilo... Truplo deklice so našli pozneje.

Če sodim po fotografijah, je moj brat na svojih izletih prišel povečini nad ločnico večnega snega. V tem pismu mi še enkrat popisuje, kako je prvokrat hodil po snegu v takih višinah. »Na svojem prvem izletu — bilo nas je sedem — sem bil zelo ponosen, da mi je vodnik določil zadnje mesto na vrvi, ko smo lezli po topečem se zasneženem ledu. Vseokrog nas je sneg drsel po skali navzdol. Čeprav sem bil iz cele družbe najlažji, sem bil vendar navajen, da nisem zdrsnil z nogami, ko sem jih enkrat zastavil. Saj veš, kaj to pomeni! Pri tej priliki sem spoznal, kako lahko in varno plezaš po hudi sneženi ali pa ledeni strmini, če si obrnjen proti strmini — seveda, sneg ne sme drčati. Takrat je bil z nami neki mlad in prav prijeten duhovnik. Smilil se mi je; kajti bal se je silno, a imel je

dobro voljo. Toda nekaj strašnega je bilo, kako je vodnik hrulil tega reveža, »naj se požuri«. A v tem položaju bi to vodniku težko zameril. Pozneje je vodnik izjavil, da nikdar več ne bo vodil večje družbe v takem vremenu. Duhovnik pa mi je rekel, da je bila to njegova prva in zadnja plezalna tura; saj je dobro razumel, da je ogrožal celo družbo. Vendar se mi je zdel fant korajžen, posebno še, ko smo izvedeli, da se je v neki družbi mlad gospod kar na tla vlegel in se jokal in se ni hotel ganiti. dokler ga ni vodnik s čevlji spravil pokoncu! Lahko si predstavljaš, kaj bi s takim počeli, ko se nahaja cela družba v skrajni nevarnosti radi tega, ker sneg drči...«

Zares sem prav hvaležna, da se naši nepoklicni vodniki ne zatekajo k tako drastičnim metodam napram začetnikom; kajti gojzerce niso kar tako....

Pravzaprav je moj brat preskromen, ko govori o svojih lastnih zmožnostih. Brez dvoma ni poznal planinske tehnike, a na noben način ni bil novinec v plezanju. Bil je izboren telovadec in lahek atlet, ko je bil še mlad, navajen, da pleza po skalah na škotski obali in da dela dolge samotne ture po naših pustih Grampianskih planinah. V Kanadi se mu je posrečilo, da je prišel prvi na neki vrh, ki je bil dosti težaven; s tem si je pridobil pravico, da mu dá ime. Imenoval ga je »Mount Copeland«, v spomin na najinega očeta, dr. Ralpha Copelanda, astronoma in raziskovalca. »Ne spada med naše velikane,« je pisal takrat domov, »toda je vendar izdaten griček več ko dvatisoč metrov.«

Izpoved planinskega oskrbnika.*

»Niste še pač dobili dopisa od oskrbnika planinske koče. Zato prosim slavno uredništvo, da sprejme te vrstice za »Planinski Vestnik«.

Skoro dve leti sem oskrbnik na Veliki Planini nad Kamnikom, toda takega razočaranja kakor danes na Mali Šmaren (1924) še nisem doživel. Pričakoval sem navala turistov, se oskrbel z mesom in drugimi jestvinami, pa ni bilo nikogar. Sedaj popoldne pa sedim sam v koči in pišem, da Vam popišem, kakšna in kaj je Vel. Planina.

* Objavljamo ta prispevek prvega našega sotrudnika iz kroga vrlih planinskih oskrbnikov, originalno pismo originalnega moža. — Uredništvo.

Vel. Planina je največja planina, kar jih je v Jugoslaviji. Na nji je 54 pastirskih in 1 turistovska koča. V letni sezoni se dobi, če je turistovska koča prenapolnjena, prenočišče tudi pri pastirjih. Pozimi seveda razen nje ni drugega zavetišča. Koča, majhna kakor je, pa je hitro polna.

Če ni bilo turistov ali pozimi smučarjev, sem sameval. Pregarjal sem si dolgčas s strelnimi vajami, z napravljanjem drv in s podobnimi opravili. Če pa je ravno nanese, da me je obsenčila Muza, sem se splazil tudi nekoliko na Pegaza, ki ga imam privezanega v novi drvarnici. Res ni popolnoma zdrav; pa saj tudi jaz nisem: jaz sem šepast na eno nogo, on pa včasih na dve ali na tri; tudi iz peruti mu je izpadlo že marsikatero pero. Poskusila pa sva včasih vendarle poletiti pod oblake. Sicer ni bil polet kaj veličastnega — držala sva se rajši bolj pri tleh, saj je na Veliki Planini megla večkrat tudi pri tleh, zato pa sva pristala vedno brez nezgode na trdnih tleh realnega življenja.

Toda pustimo Pegaza, da preidem k stvari. Koča na Vel. Planini je sicer majhna, a je sedaj od Osrednjega Odbora pod gospodarjem Rozmanom in njegovim namestnikom g. L. Sparhaklom tako temeljito prenovljena in popravljena, da se da skoraj »udobno« bivati v nji.

Iz prejšnjih zim se gg. turisti, oz. smučarji gotovo še z neprijetnostjo spominjajo, kako jih je prepihavalo skozi stene, skozi pod in okna, seveda tudi skozi strop. Sneg ali dež jim je neslo kar na glavo. No, letos smo tem neprilikam prišli po zaslugi omenjenih gg. v okom, ker smo napravili nov pod v damski spalnici in jedilnici, deloma tudi v kuhinji. Drvarnica, kojo smo nanovo zgradili, je vedno dobro založena z drvi. Za poletne turiste je narejen pregred, da nanj obešajo sušit prepoteno perilo, ne da bi se bali — kakor je to bilo prej — da bi prišle krave pokušat ameriški bombaž, ki se je na tleh na solncu sušil. Turistovsko kočo smo točno po nekdanji meji ogradili. Napravili smo tudi 3 mize, zraven klopi in v primerni razdalji greznico in smetišnico. Nabavili smo tudi živega apna za desinfekcijo. Nanovo se je pozlatil strelovod, da ne bo sv. Elija zadel s svojim vozom ob kočo. Oskrbovana bo koča vso zimo. Če ne bodem več jaz oskrbnik, bo pa kateri drugi, nemara še boljši.

Danes, to je 15. sept. 1924, sem pregledoval našo spominsko knjigo. Kočo je obiskalo v letni sezoni doslej: Slovencev 675, Hrvatov 24, Srbi 3, Čehoslovakov 12, Nemci 3. nosačev, pastirjev in lovcev 47, skupaj 764. Pri pregledovanju nisem mogel prezreti raznih duhovitosti v stolpcu »Opomba«. Posebno neki nosač, ki si je nadel poklic »priatelj«, je pisal divje v divji slovenščini, kar preko, svoje

nosaške občutke. N. pr. doslovno: »Čez planine megla vije tudi v dolini solnce sije od zunaj je meglá in nate mislim, ki si včasih majhna blá«. Pa tudi turisti se odrezavajo tako: »Nam je zvezdica sijala, — ki ji Anhen blo ime; — celo pot je meketala, — liki kozka vrh goré!« — Neki dijak je zapisal: »Prvič ovce jahal!« Ali: »Hoje so medile, miris je bil krasan«. Nekdo je zapisal: »Silna burja,« pa je bil tisti dan le lahen vetrič.

Dobijo se pa tudi taki — kako bi rekel — taki gospodje, ki »popravljajo« imena, poklic ali pa pripisujejo k njim opazke, kakor: »osel«, »norec«, »bedak« itd., da ne omenjam še kaj hujšega, posebno pri ženskih imenih. Ima pač vsak svoje posebno »planinsko« veselje!

Povrnimo se zopet h koči. Damska spalnica je dobila tudi eno novo žimnico, nekaj novih odej, obešalnikov za obleko, stojalo za svetiljke. Popravljen je bila tudi moška spalnica in opremljena kakor damska. Obednica je neprodušno obita; tako kvartačem ne bo več odneslo kvart z mize, kakor se je enkrat prej zgodilo. — Pragi v sobi in v koči so bili že tako oglodani, da je izgledalo, kakor da je nalašč puščena luknja za mačko. Zdaj so pragi novi in z valjancem obiti. V kuhinji je pod nov, tudi stopnice so popravljene, tako da se pri »sestopu« ni bati nesreč, ki bi jih moral objavljati Pl. Vestnik.

Ko smo že pred kočo, pa zlezimo še na njo, oz. na streho. Na njej sedi in moško puha čisto nov dimnik, ki pa se je drugače vsedel tja gori kakor njegov prednik. Njegov prednik žalostnega spomina je bil pač velik lahkomiselnež. Posadil se je v višino, ne da bi se bil zavaroval z vrvjo (v tem slučaju z žično), kakor je navada opreznih hribolazcev. Zato ga je veter, v planini povsod gospodar, po vrsti štirikrat pometel raz streho; četrti padec je pomenil smrt. Njegov naslednik je drug tič! V novem oklepu ves polikan in s štirimi žičnimi vrvmi privezan, sedi mirno in puha sedaj tenke, prozorne, drugič pa črnosive temne oblake vetru kar v obraz.

Ako sem kaj pozabil omeniti, naj mi imenovana gospoda oprostita. Koča je temeljito prenovljena; s tem bodi povedano vse. Moja najiskrenejša želja je, da se gg. turisti v čim večjem številu o resničnosti mojih navedb osebno prepričajo. Končno se vsem dosedanjim obiskovalcem zahvaljujem za čast, ki so mi jo izkazali z obiskom koče. Prosim jih oproščenja, če sem mogoče katerega nevedoma razžalil.«

T o n e Ž m i t e k, bivši oskrbnik koče na Vel. Planini,
dne 19. sept. 1924.

Kotiček.

Minček.

Deževalo je kakor iz čebra; kislega obraza sem gledala skozi okno kupeja na mimohiteče mokre pokrajine. »Kaj boš obupavala, Marko,« sem se tolažila, »saj lansko leto tudi nisi imela ob tem času boljšega vremena.« Pred oči so mi stopile vse podrobnosti lanske triglavske ture, ki se je vršila v istem času in pri istem vremenu. — Vse ljudi, ki smo jih srečali na lanski turi, sem imela jasno v spominu, zlasti se mi je vsiljevala v ospredje spominov vesela slika v podobi mlade Mojstrančanke — »luštnega Minčka«.

Kljub dežju in slabi volji sem se zasmejala, tako da so me sopotniki začudeno pogledali. V zadregi sem si natovorila nahrbtnik, ki je tehtal nič manj ko petnajst kilogramov. (To ni veliko, če gre človek za štirinajst dni v hribe in ima zdrav tek, denarja pa — malo.)

Stala sem ob vratih vagona, podprla nahrbtnik s palico in gledala — v dež. Tedaj zaslišim za seboj na hodniku vesele glasove in kar na lepem glasen smeh, ki se je tako točno skladal z mojimi mislimi, da sem se hitro obrnila in mi je izpod nahrbtnika spodletela palica. Za menoj je stala — Minček in se je zdaj smejala sigurno — meni. Bila je v družbi dveh drugih gospodičen. Ne poznam je osebno, le toliko, kolikor poznaš planinca, ki ga srečaš na tem ali onem potu, v tej ali oni koči, spregovoriš z njim nekaj besedi ali še to ne ter hitiš dalje svojo pot!

Tako je bilo tudi tu; in nevem, če se je Minček spomnila nepomembne planinke, ki je ne dičijo taka — ne vem, kako bi rekla — taka značilna svojstva, kakor jih ima Minček, ki je ostal celi naši družbi nepozaben.

Do Dovjega sem poslušala veselo čebljanje za seboj. V Dovjem sem izstopila ter krenila proti mostu čez Dolinko v Mojstrano; za menoj pa so klepetale Minček in njene spremljevalke. Šele ko sem zapustila Mojstrano, so utihnili za menoj glasovi in sama sem koračila po dežju in blatu proti Peričniku. Do kože premočena sem dospela do stojnice pri Peričniku, ki pa je bila, žal, zaprta. Od zadaj je bila prislonsjena lestva na podstrežje in — Marko, ne bodi len, se je splazila po lestvi v gostoljubno zavetje. Preoblekla sem se in zlezla k Bistrici po vode, da si skuham čaj; kajti tresla sem se od mraza.

Medtem ko sem čakala, da voda zavre, sem se zopet spomnila Minčka — in zbujala lanske spomine. Ko sem bila z večjo družbo, sva se prvič srečali ob studencu, kjer se stika pot s Praga s Tomiškovovo potjo. Deževalo je — prave gorske kaplje so padale iz sivega neba. Od Praga sem se je razlegalo vesele vriskanje in kmalu smo zagledali tri osebe. V prvo »kapuco« je bil ovit droben, od mraza rdeč obrazek, iz katerega so zrle vesele oči — Minčka. —

Potem smo bili skupaj v Staničevi koči; tam smo slišali iz ust njenega spremljevalca, da jo ta kliče — Minček. Saj bi si bili že prej lahko mislili, da se tako kliče; saj ji pristojta to ime, kakor ustvarjeno za njo, za njen smeh. —

Zvečer so prišli za nami na Kredarico. — Naše omizje je štel šest glav veselih planincev. Govorili smo ravno o originalnem smehu Minčka — ko se burno odpro vrata in v izbo prisopiha — Minček, pokrita s snegom, celo vesele oči so bile obrobljene z osneženimi vekami. Zdi se mi, da je v mrzlem nebeškem žegnu zmrazil tudi Minčkin smeh; kajti, čeprav je tovariš Fajfa zbijal vse mogoče šale, le ni izvabil iz Minčkinih ust smeha. —

Sli smo k počitku. Drugi dan me je mraz spravil iz postelje prej ko običajno. — Tiho sem stopala po stopnicah, da ne zbudim nikogar, in šla pred kočo. Krasno jutro je bilo! Solnce je zlatilo sneženo glavo očaka Triglava — pod menoj pa je ležala v nepregledni gladini gosta megla in sveže zapadli sneg je škripal pod okovankami, ko sem odšla na vrh Kredarice, da uživam krasno planinsko jutro.

Ko sem se vrnila v kočo, sem srečala v predsobi Minčka, ki je tiho prišla v jedilnico — a kmalu nato izginila.

Vsi smo sedeli pri čaju, kar priskae v izbo Minček — vsa žareča, in z glasom velikega začudenja, pa še večjega očaranja zakliče: »Murje, murje sem vidla!« — Vsi smo se smejali... Minček pa žalosten in razočaran!

Na to sem se spomnila, ko sem vedrila pri Peričniku in sem postala dobre volje, ki me ni zapustila vso mokro pot do Aljaževega Doma.

Mira Marko D.—ova.

Cez hrib in dol.

Sljemenashi na Učkoj*.

(25. — 26. dec. 1924.)

Kaže jedan znameniti mislilac, da je naš život most, koji vodi od radosti do radosti.

Sumnjam doduše, da li se to može ovako općenito kazati, po gotovo u današnje doba, kad se svaki pojedinac mora boriti i te kako teško boriti za svagdanji kruh. Ali za nas planinare svakako vrijedi ta izreka. Naš život zaista nije ništa drugo nego samo most, koji nas vodi od radosti do radosti. Šest dana hodamo na tom mostu i nosimo teško breme našega života, a da ga niti ne osjećamo, jer znamo, da nas čeka sedmi dan, onaj blaženi sedmi dan, dan radosti, dan razonodjenja, dan neizmjerne sreće, dan, koji pretvara naš život u prekrasnu melodiju. —

I mi smo dakle nakon šest dana napornog rada i robovanja dočekali dan radosti. Bila je badnja noć; i mi smo ostavili našu domaju, ostavili smo domaća ognjišta, da proslavimo Hristovo rođenje na planini. Prešli smo talijansku granicu bez ikakve poteškoće; svakako nam je mnogo pomogla intervencija druga Freunda.

Eto nas napokon na Rijeci! Prekrasno proljetno jutro. Gledamo oko sebe i promatramo u čudu tu neočekivanu promjenu: most, koji nas vodi od radosti do radosti, doveo nas je eto preko noći iz zime u proljeće, iz decembra u maj. Blagi zrak nas miluje tako nježno, sunce nas grije tako neobično toplo! Nebo na istoku gori jošte u jutarnjem sjaju, a pod njim more isto tako, kao da se je zlato razlilo po njemu. Razlijeva se zlaćani sjaj po plavim valovima, a naš brod polako plovi prama Voloskom. Tu se je digla mala bura, samo toliko, da nam se predstavi i da nam došapne:

»Evo mene! I ja sam tu, da znate. Ali ne bojte se, ne ću vas gnjaviti. Podjite s mirom!«

I zbilja: bura se je legla, i mi smo mogli dva potpuna dana nesmetano uživati toplinu žarkog južnog sunca.

Kako to godi oku: nakon sive zagrebačke magle ta bujna slika divne Opatije! Pa zar je to moguće? Gle, zeleni se gaj — gaj ponosne lovorike, gaj tužnog

* Talijanski: Monte Maggiore.

čempresa! U vrtovima gizzdave paome, pokraj ceste mirisavi ružmarin. Pa jeli danas Božić ili nije? Gospodje se šeću ulicom u laganim ljetnim haljinama, gospoda se vraćaju sa tenis-igrališta, djeca se sunčaju na obali — kao da smo negdje usred ljeta. Ovdje se zbivaju zaista čudesa: ovdje nas grije majsko sunce gdje se Zagrepčani smrzavaju na Zrinjevcu; i dok Zagrepčani kupuju pečene kostonje, mi tu beremo ružmarin!

Opatija je bila svakako senzacija za nas — a mi za Opatijo takodjer. Čini se, da je tamo planinar veoma rijetka pojava. Imade tamo gosti svih vrsti dosta, samo planinara nema. Opatija vidi planinare samo onda, kad zagrebačko »Sljeme« poduzima izlet na Učku — tako se barem čini.

Uspón na Učku veoma je lagan i nada sve zahvalan: uz vrlo malo napora pruža taj uspon nerazmjerno veliki užitak. Horizont se proširuje svakim korakom, panorama biva sve ljepša i ljepša. Pred tobom leži cijeli Kvarner, kao ogromni kotao, u kojemu se srebro tali. I to more vrućeg srebra bljeska i titra u svijetlu južnoga sunca, ko zrcalo od metala. Gledaš tu sjajnu metalnu plonu i oko te boli, jer ne može da podnaša toliki čar, toliku ljepotu. Najedared: u to more kipućeg srebra padne kapljica zlata: sunce zalazi iza Učke. Zlatna kapljica raste i raste, širi se na sve strane, u tren oka vidiš čitavi zlatni trak na moru, a za tim drugi pa treći, kao da je cijelo more isprepletено zlatnim vrpčama. A u sredini veliki crveni rubin: odraz sunca. Njega samoga ne vidimo, sunce se nalazi iza Učke; mi vidimo samo njegov refleks. More je zrcalo i sunce se gleda u tom čarobnom zrcalu: hoće da se oprostí s tim raskošnim danom, koji se ne će vratiti nikada više.

Okolo naokolo visoke planine pozdravljaju umiruće sunce: pozdravlja ga Velebit i Viševica i Medvedjak, pozdravlja ga naš stari Risnjak. Čas prije bio je Risnjak sav bijel; ogrnut bijelom kabanicom stoji on ponosno upravo nad gradom Rijekom. A sad, kad se sunce prašta, Risnjak se ogrne purpurnim plaštem; bijele stijene njegove plamte, vrh se njegov zarumeni, Risnjak, sav u plamenu, pozdravlja to krvavo sunce.

Nebo igra u stotinu boja: tamnomodra boja južnoga neba prelijeva se u ljubičastu, ova u crvenu, crvena u ružičastu, a refleks svih tih bezbrojnih niansa odrazuje se na pučini mora u potenciranoj krasoti.

U ovaj čas osjećala sam, da pravo veli božićna pjesma:

»Andjeo pjeva Gloria!

Leteći po zraku...«

Možda je bio samo večernji povjetarac, a možda su bili ipak andjeli, koji su u taj čas proletjeli zrakom i pjevali tiho: »Gloria in excelsis Deo!« Slava onome, koji je sve to stvorio!

To je bio najveličanstveniji zalaz sunca, što sam ga ikada vidjela.

Pod večer stigismo u planinarsku kuću, odnosno u ošteriju Peruggio, gdje smo prenoćili. Uspón na sam vrh uslijedio je istom drugi dan.

Ako smo dosada imali cijelim putem prekrasni vidik na sam Kvarner, došavši na vrh, horizont se je jednim mahom obogatio novim, još nevidjenim vidicama. S jedne strane vidite već poznatu sliku našeg Kvarnera, a s druge strane vidite cijeli niz prebijelih Alpa: Kamničke Alpe sa Grintavcem, Julske Alpe sa Triglavom, Tirolske Alpe sa čitavim redom raznolikih vrhova, a tamo daleko, nad italijanskom obalom, napola u magli, vidiš čak i Apenine! Cijela Istra leži pred tobom kao na dlanu; a iza Istre more i iza mora talijanska obala, na njoj bijela točka: Vénecija!

Ovakva se panorama ne pruža ni sa vrha Učke svaki dan, već samo onda, kad je dragi Bog dobre volje. A danas je Hristovo rođenje — pa kako se ne bi dragi Bog veselio, kad mu se sin rodi! Povuko je gle, sve oblake; rastjerao je svaku maglu i pokazao nam sve čare Jadrana, da vidimo, koliko je divan!

Sa Učke se nismo htjeli vratiti istim putem u Opatiju. Odabrali smo onu priličnu strmu stazu, koja vodi direktno dolje u Lovranu. Ova staza zaslužuje, da se zove odsad »kalvarija Sljemenaša«, jer je tamo zla sudbina bacila pelin u čašu nektara, kojim smo se hranili. Staza kamenita a kamenje glatko i sklisko; naše gojzerice, pošteno okovane, kako treba, nisu se snašle na tom neobičnom terenu. A mi jadni Sljemenaši ni krivi ni dužni, padamo ko muhe, jedan za drugim, svakih pet minuta jedan. Drug Prikrl mi pripovjeda nešto o ljepoti našeg Jadrana i zanosno pokazuje dolje na Lovranu: jedva izreče, već sjedi na kamenu, ko prikovan. Družica Berta lebdi graziozno na kamenim stubama: hop! eto i nje, gdje leži i gleda, kako se je to samo dogodilo? Ja sam dvaputa izgubila ravnotežje a tiješ me jedino to, da je bilo takovih, koji su pet puta poljubili zemlju. Dapače i tatek je pao; nije ga čuvala predsjednička čast. Ali zato smo ipak stigli živi i zdravi u Lovranu; samo što imamo svi po koju bolnu uspomenu sa Učke na raznim dijelovima tijela.

Iz Lovrane vozili smo se onda tramvajem u Opatiju. Tamo smo se u Schweizerhofu još sat i pol lijepo zabavljali i pred borom božićne pjesme pjevali, kao da smo svoji na svome, a ne u tudjini. Pa na koncu: »Kaj nas briga? Kaj nas briga za cijeli svijet?«

Došao je brod iz Rijeke i mi smo se morali oprostiti s Opatijom. Ta vožnja po moru, po noću — drugovi, ako sto godina živim, sjećat ću se ove vožnje uvijek! Miliarde zvijezda nad nama, miliarde električnih svjetla na brdima oko nas i odraz svih tih nebeških i zemaljskih svjetla u vodi. Nigdje vjetera, nigdje povjetarca; brod plovi tako tiho, tako mirno a da se ni ne njiše.

I mi veseli, sretni, mamurni, ljudi od sreće vidjeli smo opet anđele, gdje lete po zraku i pjevaju:

»Gloria! Gloria in excelsis Deo!«

Dr. Gizela Tarczay, Zagreb.

Pregled mojih tur I. 1924. — 1. januarja vsakoletna partija, oziroma Silvestrov večer v Ruški koči. 6. januarja pri najlepšem vremenu k Sv. Urbanu na Kozjaku. 13. januarja, najkrasnejši razgled, Ruška koča, čez Mariborsko kočo nazaj. 20. januarja v dežju iz Ruš do koče, proti vrhu sneg, drugače lepo. 3. februarja iz Ruš k Ruški koči in čez Mariborski stolp-Habakuk nazaj. 10. februarja iz Guštanja v en meter visokem mehkiem snegu na Urško goro in nazaj v Guštanj. 24. februarja s smučmi ponoči iz Ruš do Ruške koče, nadalje na Žigertov vrh in nazaj čez Sv. Areh in Mariborsko kočo po južni poti v Maribor. Sneg dober in suh. 3. marca iz Ruš k Ruški koči in nazaj v Ruše; med dnevom snežilo. 9. marca še enkrat s smučmi k Ruški. Snega bilo čez hodnik koče, a naletaval je še vedno. Krasni snežni prizori v zimskem gozdu. 23. marca. Ponovno s smučmi k Ruški in nazaj. 30. marca. Dež! Zato iz Ruš h koči in nazaj. 6. aprila. Iz Fale skozi Šturmov graben po srednji poti k Sv. Duhu in po enournem počitku čez Sv. Križ in Sv. Urban nazaj v Maribor. 13. aprila iz Fale po mehkiem snegu v najlepšem vremenu na Klopni vrh in čez Smolnik nazaj v Ruše. 20. in 21. aprila iz Paške vasi čez Gorenji vrh v Mozirje, nadalje čez Šmihel k Mozirski koči in takoj na Boskovec. Drugo jutro na Medvedjek in čez Sv. Radegundo nazaj v Mozirje ter Paško vas. Krasen razgled z obeh vrhov in jako visok sneg. 27. aprila

iz Trbovelj na Kum, povratek na Zidani Most. 1. maja v lepem vremenu k Ruški koči, popoldne dež in gosta toča. Povratek v Ruše 4. maja iz Brezna ob Breznici do Kotečnika in vkljub dežju naprej na Remšnik ter čez Sv. Pankracij v dolino Breznice in v Brezno nazaj. 11. maja z ljubljanskimi gosti v Trbovlje-Dobovec-Kum-Ključevca-Zidani Most. Vreme dokaj lepo. Veselo razpoloženje. 18. maja iz Vuzenice ob Cirknici, nadalje Plavžnici in čez Planinca na Malo sedlo, nadalje mimo studenca Porodnica pod Malo Kopo na Veliko Kopo in mimo Kotnika v Vuhred. 25. maja s Klopnega vrha na Pesek-Planinko-Črni vrh-Veliko-Malo Kopo-Malo sedlo-Vuzenico. Krasno vreme, razgled omejen. 1. junija iz Guštanja na Urško goro in čez Kotlje v Rimski vrec, kjer nas je ujela močna ploha, nazaj v Guštanj. 8. in 9. junija iz Železne Kaple na Ojstro (Obir) in nazaj. Razgled zvečer lep, drugi dan oblačno, popoldne dež. 14. junija iz Ruš k Sv. Arehu, nato v Šumik in po novi, takrat še nemarkirani poti na Smolnik in nazaj v Ruše. 19. junija od Ruške koče čez Sv. Tri Kralje na Veliki vrh in čez Beigota mimo slapov Lobnice zopet na Smolnik in v Ruše. 22. junija: deževno jutro; z Guštanja na Urško goro; v turistovskem domu sem se posušil ter nadaljeval v Slovenjgradec. 28. in 29. junija iz Fale skozi Šturmov graben k Sv. Duhu na Ostrem vrhu, nato nazaj na Falo in naprej čez Lampreta na Klopni vrh, kjer prenočil. Drugi dan čez Brv-Ostruhova žaga-Planinka-Črni vrh-Veliko in Malo Kopo na Malo sedlo ter od tam po nemarkiranih potih v Šmartno pri Slov. gradu. Od Malega sedla strašno dolga pot, brez konca in kraja (tudi nagajal krč v nogi). — 6. julija obisk Ruške koče in povratek čez Šumik in Smolnik v Ruše. 13. julija iz Maribora čez Sv. Bolfenk-Ruška koča-Šumik-Smolnik v Ruše. 19. julija iz Prevalj do ravnateljstva z električno železnico, potem peš v Črno, kjer prenočili. Ker je cel teden deževalo, jako slaba in blatna cesta. 20. jul. v sicer meglenem, drugače pa lepem vremenu čez sedlo Bistro v Solčavo in naprej k Piskerniku, kjer prenočil. Popoldne malo solnca, razgleda nič. 21. jul. nazaj do Logarja in potem skozi Matkov kot-Škaf-Latvica na Mrzlo goro in čez Savinjsko sedlo na Okrešelj, kjer prenočil. 22. jul. kar čez Savinjsko sedlo-Vodine-Žrelo v Češko kočo. Popoldne hud naliv, ponoči čez Savinjsko na Jezersko sedlo in na Križ. Od tam do Turskega Žleba, čez Tursko goro, skozi Sod brez dna in Kotliča na Kamniško sedlo in nazaj na Okrešelj. Krasno vreme. Tura divna. 23. jul. Ponoči začel vihar, ki je razsajal ves dan. Zato sneg. 24. jul. še vedno deževalo, zato smo odločili dan počitka ter šli samo na Mala Vratca, odkoder je bil, ker se med tem zjasnilo, krasen razgled na Triglav, Karavanke in drugo pogorje. Popoldne se podili okrog koče in imeli krasne pozicije za fotografiranje. Bilo upanje na lepo vreme. 25. jul. zopet deževalo in bil hud veter. Ker se je začelo jasnit, smo odšli na Mlinarsko sedlo, kjer je ležal nov zmrazjen sneg. Od tam po nad ped visokem snegu čez Mali na Veliki Grintavec. Vsled vedno debelejšega snega bila markacija nevidna; ker se je dvigala megla in je pritiskal hud mraz, hoja precej nevarna. Odstop k Cojzovi koči, med potoma padalo ledeno pšeno. 26. jul. čez Velike Pode na Sleme in Podo do Turskega Žleba ter čez Tursko goro-Kamniško sedlo v Kamniško Bistrico in naprej v Stahovico ter prihodnji dan nazaj domov. 3. avg. v dežju k Ruški koči in nazaj. 10. avg. Iz Fale na Klopni vrh in čez Beigota k Ruški koči in v Ruše. 15. avg. Iz Kranjske Gore skozi Veliko Pišenco mimo ruske kapelice v Kočo na Gozdu in naprej do Erjavčeve koče ter še isti dan čez Vršič na Mojštrovko in nazaj. 16. avg. Ob 4. uri zj. čez Vršič, kjer sem prejšnji dan Italijane potegnili, da pridem šele ob 7. uri, na Prisojnik, nato mimo Mlinarice na Razor, vsled megle jako desorientiran; nadalje čez Kriške Podo mimo Kriških jezer in med

Sovatno in Stenarjem v Vrata ter drugi dan v dežju do Mojstrane. Isti dan bil pogreb žrtve dr. Juga. 24. avg. iz Maribora čez Pekre-Sv. Bolfenk-Ruška koča-Sv. Bolfenk-Radvanje in domov. — 31. avg. Žalostna pot v Vrata k blagoslovljenju Vladimirjevega (Topolovca) groba v severni steni Triglava. 7. sept. z avtom v Črno in ob ½10. naprej čez sedlo Bistra v Selčavo, odkoder krenil mimo Rogovilca-Robana na Robanovo planino in po popravljeni poti skozi Robanov Kot do Kocbekove »koče« in od tam v kočo na Korošici. Ta kočica je bila prenapolnjena, tako da je ležal dobesedno eden na drugem. 8. sept. na Ojstrico in čez Škarje, Luško Babo na Planjavo in čez Kamniško kočo na Okrešelj. Ves dan je bil jako hud veter. 9. sept. čez Kamniško sedlo v Kamniško Bistrico in čez Kamnik domov. 14. sept. iz Prevalj v Črno, mimo elektrarne v dolino Topla, mimo kmeta Faimuda na sedlo Knieps-Kordeževa Glava, Peca, in skozi gozd naravnost v Rišperk ter naprej v Mežico. Krasen razgled na Dachstein, Veliki Klek i. dr. — 28. sept. iz Guštanja do Jurčka in naravnost skozi žleb na Urško goro. Nazaaj v Slov. gradec. 5. okt. peljal ljubljanske goste k Sv. Urbanu. Krasno vreme. 11. okt. z večernim vlakom do Guštanja ter markiral pot na Urško goro, da bo odgovarjala za zimske posete planinskega doma, ki je preskrbljen s kurivom. Nazaaj zopet v Slov. gradec. 19. okt. iz Št. Lovrenca skozi dolino Čremenice k Sv. Duhu in nazaaj na Falo. 26. okt. Maribor-Sv. Bolfenk-Ruška koča in po isti poti nazaaj. 1. in 2. nov. iz Mojstrane v Vrata, do Vladimirjeve (Topolovec) spominke plošče, nakar prenočili v stari Aljaževi koči in se vrnili drugi dan do Jesen in domov. 9. nov. iz Trbovelj na Kum in nazaaj na Zidani Most. 15. nov. od Ruške Koče k Sv. Trem Kraljem, nadalje Veliki vrh-Beigot-Smolnik-Ruše. 23. nov. iz Vuzenice na Veliko Kopo, odkoder krasen razgled. Nadalje čez Črni vrh-Ribniško jezero v Ribnico in domov. 30. nov. z gosti iz Ljubljane iz Fale čez Lampreta na Klopni vrh, kjer smo nočili in sprejeli hrv. izletnike pod streho. 1. dec. nadaljevali čez Ruško kočo-Mariborski stolp-Poštela v Maribor. 14. dec. iz Fale skozi krasen zimski gozd na Klopni vrh in nazaaj na Ruše. 28. dec. peš iz Maribora do Bistrice in skozi Bistriško dolino na Glažuto in k Ruški koči. Krasni zimski prizori! 31. dec. Silvestrov večer pri Ruški koči. — Skupno visočine letos: 88.274 m. Br. Rotter.

Obzor. — Društvene vesti.

O zvezi slovanskih planinskih društev.

Klub češko-slovaških turistov v Pragi in društvo »Tatra« v Krakovem sta se sporazumela, da priredita s sodelovanjem Slovenskega Planinskega Društva zbor delegatov s sledečim programom: 1. Kako utrditi vezi med slovanskimi planinskimi društvi? Kako nadaljevati v realiziranju ljubljanskih predlogov (načrtov) iz leta 1924? 2. Ustanovitev skupnih interesov za društveno delovanje. 3. Ohranitev naravnih znamenitosti. 4. Hribolaztvo in sport. 5. Skrb za naraščaj, posebno dijaštvo. —

To zborovanje sklicujeta Klub češko-slov. turistov in društvo »Tatra« na dneve od 19.—22. septembra 1925 in prosita, da bi Slovensko Planinsko Društvo poslalo svoje delegate.

Dnevni red bi bil sledeč:

19. sept. dopoldne: prihod na postaji tatranske električne železnice v Starém Smokovci (brzovlakova postaja Poprad—Velki na železnici Žilina—Košice;

odtod z električno železnicu). Nato izlet do Šlezijskega Doma pri Velikem jezeru. kjer bi se popoldne vršila prva seja. — Prijateljski večer, nočevanje. —

20. sept.: Prehod čez Poljski greben k Morskemu očesu, kjer bi bila druga seja in nočevanje. —

21. sept.: Povratak do Tatranske Lomnice.

Bližje podrobnosti prinese prof. Dvorsky osebno v Ljubljano.

Zastopniki SPD se vabijo k udeležbi.

Glavna skupština »Sljemena« podružnice H. P. D. u Zagrebu. U četvrtak dne 23. aprila održana je u Umjetničkom paviljonu III. redovita glavna skupština »Sljemena« pod predsjedanjem predsjednika Dragana Kosaka. Skupščina je bila brojno posjećena, a protekla je u uzornem redu. Nakon pozdravnog govora predsjednika Kosaka čita D. Jakšić tajnički izvještaj u kojem nalazimo ove zanimive podatke:

Društvo je u prošloj godini priredilo 175 izleta, na kojima je prisustvovalo 2617 članova. Od tih je 54 izleta bilo u Hrvatskoj, 109 u Sloveniji, 4 u Bosni, 7 u Italiji, 1 u Austriji. Željeznicom je prevaljeno na tim izletima 52107 km. parobrodom 396 km i pješke 4089 km. Poprečna apsolutna visina jednog brijega iznosila je 1438 m. Vrijeme je kod tih izleta poslužilo ovako: lijepih dana bilo je 143, promjenljivih 28 i raznih 14. Društvo je izdalo ilustriranu knjigu, monografiju Medvednice (Zagrebačke gore) od Gušića u 1000 eksemplara, te druge godišće planinarskog kalendara od D. Jakšića za godinu 1925. Kalendar služi kao priručni vodič u hrvatske, slovenske i srpske gore. Članova imade 1228, a od prošle glavne skupštine poraslo je društvo za 784 člana. Društvenih sastanaka, na kojima je bilo i poučnih predavanja, održanih je 52 a prisustvovalo je 3115 članova.

Nakon tajničkog izvještaja podnio je blagajnik A. Gabron izvještaj o blagajničkom, a M. Mandl o ekonomskom stanju društva, te Stj. Ovčarić izvještaj nadzornog odbora. Iza toga je glavna skupština podijelila odboru apsolutorij i prihvatila poslovni red prema izvještaju dra. I. Ištvanovića, te se prešlo na izbor odbora, koji je na predlog odstupajućeg predsjednika g. Kosaka jednoglasno izabran ovako:

Vjekoslav Cvetišić (predsednik), Dušan Jakšić (tajnik), Antun Gabron (blagajnik), odbornici: Ladislav Janzon i Milutin Fabijani. Nadzorni odbor: Dr. Vladimir Čupović, Dr. Gizela Tarcaży i Dragan Kosak.

Novi predsjednik burno pozdravljen u kratkim potezima daje uvid u program praktičnog planinarskog rada u terenu. kao i kulturnog rada u propagandi planinarstva, naglasujući pri tom što uži kontakt i zajedničko djelovanje sa Središnjicom i podružnicama te ostalim planinarskim društvima u državi.

Kranjske podružnice SPD redni obćni zbor se je vršil 29. januarja 1925 v mali dvorani Narodnega doma.

Načelnik F. Šavnik otvori obćni zbor, pozdravi navzoće, posebno gosp. župana C. Pirca, in se spominja s toplimi besedami umrlega člana veleindustrijalca V. Majdiča.

Nato poda tajnik Fr. Pernuš naslednje poročilo:

Redni obćni zbor za l. 1923 se je vršil dne 28. marca 1924. Odborovih sej je bilo 11, posebno skrb je posvečal odbor obema kočama, Valvazorjevi, ki je bila

oskrbovana vse leto, in Prešernovi, oskrbovani od 7. junija do 12. oktobra 1924. Gospodar prve je bil tajnik, druge tov. Kobal. Obisk obeh je bil zelo povoljen. V spominski knjigi Valvazorjeve koče je vpisanih posetnikov 1349, 1232 Slovencev, 53 Srbohrvatov, 32 Čehov, 1 Rus, 30 Nemcev in 1 Amerikanec; v Prešernovi koči 1275 (1037 Slovencev, 58 Srbohrvatov, 19 Čehov, 159 Nemcev in 2 Amerikanca). Oddelku ministrstva za trgovino in industrijo smo poslali podatke o članstvu 1914—1921 in izkaz o turističnem prometu za leto 1923. Odbor je podpiral podružnico na Jesenicah v njeni težnji, da zopet dobi Kadilnikovo kočo na Golici, toda Osrednji Odbor je zavzel odklonilno stališče. Podružnici v Prevaljah se je poslal načrt Prešernove koče. Gojenkam ljubljanskega liceja je bil dovoljen brezplačen vstop v Valvazorjevo kočo. Od Osrednjega Odbora smo prejeli 3 izvide »Navodila za enotno markiranje potov,« dalje poročilo, da se je ustanovil klub delegatov podružnic, s sedežem v Ljubljani, in dopis o sprejemanju inozemcev kot članov. — Sprejema srbskih planincev na Kranjskem kolodvoru so se udeležili odborniki in člani. Vabilu Hrvatskega Planinskega Društva na proslavo 50 letnice se ni bilo mogoče odzvati. — Vršila so se dolga pa brezuspešna pogajanja za nakup Kržišnikovih parcel tik za Valvazorjevo kočo; lastnik je stavil neizpolnljive zahteve. Na zboru delegatov, 6. apr. 1924, so zastopali podružnico Fr. Savnik, F. Holzhaacker in A. Pučnik. — Tajnikovo poročilo se brez ugovora sprejme.

Blagajnik R. Mayr poroča, da je štela podružnica l. 1924: 311 članov. Denarni promet je znašal 148.828,80 Din (dohodki 74.414,40 Din, izdatki 68.912,33 Din). Obe od naše podružnice oskrbovani koči ste bili v preteklem poslovnem letu močno aktivni, znašal je promet v Valvazorjevi koči 28.364,85 Din (čistega dobička 11.018,75 Din), v Prešernovi koči 33.953.— Din (čistega dobička 10.350.— dinarjev). Če se pomisli, da je naša podružnica v zadnjih 2 letih investirala preko 50.000 Din za adaptacijo Valvazorjeve koče, in da je do malega zaostanka plačala ves dolg, ki ga je morala v ta namen napraviti, se mora priznati, da je bilo podružnično delovanje zelo zadovoljivo.

Nadzornik V. Rus poroča kot pregledovalec, da je našel račune v popolnem redu in predlaga absolutorij blagajniku in odboru. — Sprejeto.

Gospodarja obeh koč poročata v podrobnostih o oskrbi in poslovanju v kočah. Financijelni podatki so obseženi v blagajnikovem poročilu. — Poročili se odobruje sprejemata na znanje.

Nato omeni načelnik, da sicer funkcijska doba odbora še ni potekla, a da so vendar potrebne nove volitve, ker je prišel sedanji odbor radi oskrbe Valvazorjeve koče navskriž z Osrednjim Odborom. Treba bo tudi posvečati večjo pozornost domačemu okraju. — Da se člani dogovore glede volitev, prekine sejo za 10 minut. — Po preteku tega časa povzame besedo član J. Peharc, češ, da ni povoda za odstop odbora. Predlaga staremu odboru zaupnico — soglasno sprejeto! — in prosi odbornike, posebno načelnika, da ostanejo na svojih mestih. — Po daljšem obotavljanju izjavi načelnik, da hoče še za 1 leto obdržati svojo funkcijo. V istem smislu se izjavijo tudi ostali odborniki.

Med slučajnostmi prosi tov. Gogala, da se za Storžič nabavi štampljka; poudarja tudi, da bo treba pot markirati. Vname se o tem, da bo treba sploh vsa pota v okolišu markirati, živahen pomenek. Slednjič obvelja predlog R. Mayr-a, naj se izvoli štiričlanski markacijski odsek, in sicer člani: Gajšek, Gogala, Rebolj St. in Uran. Vsi so pripravljeni prevzeti mesta. Tov. Uran meni dodatno, naj eden starejših članov prevzame vodstvo. Izvoli se za to tov.

Holz hacker, ki je pripravljen stopiti na čelo odseku, pod pogojem, da se porabi vsa članarina in dohodki vseh prireditev izključno za markacijske namene. — Sprejeto.

Darilo. H gradnji planinske koče na Mirni gori v Belokrajini je prispevala znana Belokranjica in podpornica belokranjskih rojakov, ga. Kati Ovsec, rojena Držaj, sedaj trgovka in posestnica v Ljubljani, znesek 200 Din. Darovalka naj sprejme najiskrenejšo zahvalo. I. R.

Iz zapisnika Osrednjega Odbora SPD v maju 1925.

Lansko leto ustanovljeni pripravljalni odbor za podružnico SPD na Vrhniki, se je razšel. — Na odborovi seji dne 1. aprila t. l. se je bilo sklenilo, da plačajo člani nam prijateljskih planinskih društev razen znižane prenočnine še 5.— Din. Na predlog predsednika dr. Tominška se ta sklep ovrže in ostane pri dosedanjem določilu, da uživajo ti člani iste udobnosti ko naši člani.

Radi ustanovitve Jugoslovanskega Touring Kluba so se vršile konference v Beogradu in Zagrebu. Pri prvih nas je zastopalo Srpsko Plan. Društvo, pri drugi naš odbornik Hrovatin. Odbor je v več sejah zavzel svoje stališče, da hočemo varovati samostalnost planinskih društev in doseči ustanovitev Saveza planinskih društev kot svojo skupno organizacijo. O tozadevnih uspehih je posebno poročilo objavljeno v 7. štef. (str. 165) našega Vestnika.

Predsednik dr. Tominšek poroča o kolavdaciji, ki se je vršila 17. maja pri hotelu »Zlatorogu«. G. inž. Skaberne je novo stavbo natančno pregledal in premeril. Ugotovil je, da je razen kleparskih del nova stavba v popolnem redu. Sklene se, da se slikanje in notranja oprema takoj izvrši.

G. Hrovatin poroča o gospodarski seji, ki se je vršila 18. maja. Na tej seji so se razpravljala razna vprašanja glede oskrbnitstva in letošnje oskrbe koč.

Martin Ule iz Mežice prosi dovoljenja, da se tam osnuje nova podružnica SPD, ki bi štela nekaj črez 50 članov. O. O. se je obrnil za mnenje še na sedanjo Mežiško podružnico SPD.

Od dr. Praunseisa je kupilo društvo posestvo pri Zlatorogu, kar je bilo nujno potrebno. Bila je nevarnost, da nam sosedje okolu Zlatoroga od vseh strani zapro to važno postojanko; zato smo se odločili za nakup. Da se dobi potrebni kapital, je O. O. sklenil, najeti pri članih enoletno brezobrestno posojilo na zadolžnice po 100 Din. —

Blagajništvo je ugotovilo, da je letošnji planinski ples vrgel 16.491.25 Din čistega dobička.

Pašniška zadruža pri Sv. Ambrožu je pripravljena prispevati eno tretjino stroškov za napravo korita pri studencu pod Krvavcem; delo bi bilo v enem dnevu končano. Sklene se, da prevzamemo to delo, ker bo studenec velike važnosti za našo novo postojanko. Dalje se odredi, da se morajo stavbna dela pri našem tamošnjem novem Domu čim najbolj pospešiti, ker že sedaj tja prihaja veliko turistov. Notranja oprema je že naročena.

Naprava nove poti skozi Pekel pri Borovnici je nujna; županstvo v Borovnici hoče sodelovati in je prosilo, da pošlje svojega delegata k skupnemu pregledu. Za to smo naprosili odbornika Knafelca in g. Badjuro. Slednji nam poroča, da je pot že izvršena in se izroči prometu z otvoritvenim izletom. (Op. uredn.: Otvoritev se je izvršila 21. junja t. l.)

Mount Logan v Kanadi je, kakor so poročali listi dne 16. julija, srečno premagala ekspedicija Mac Carthyja. Naše poročilo sledi.

Slovesna otvoritev Tillerjeve koče v Logarski dolini se je vršila na Vidov dan, dne 28. junija t. l. Bila je lepa planinska slavnost, ki so se je udeležili turisti iz cele Savinjske doline, iz Celja, iz Maribora in iz Ljubljane, vsega okoli 150 oseb in okoli 50 domačinov. Če ne bi nagajalo vreme, bi bil obisk nedvomno še večji. Pripeljalo se je 12 zasebnih avtomobilov, mnogo vozov in kolesarjev; toliko naenkrat jih doslej še ni bilo nikdar v Logarski dolini.

Tillerjeva koča stoji zraven Piskernikovega zavetišča; na kamenitem podstavku ima enonadstropno leseno zgradbo, v kateri je 8 sob, opremljenih po planincih, v podstrešju pa je skupno ležišče za 22 oseb. Posebno mično je opremljena »Majdičeva soba«.

Kočo je otvoril ob 2. uri popoldne načelnik Savinjske podružnice SPD g. Fr. Kocbek, ki je najprej povdaryl pomembnost tega dne, nato je pozdravil vse udeležnike, ki so došli od daleč in od blizu, imenoma načelnika Mariborske podružnice, g. dra. Senjora, zastopnika Šaleške podružnice, g. Trnovška in gosp. Sterbenka. Sporočivši navzočim pozdrave predsednika Osrednjega Odbora SPD, g. dr. Fr. Tominška, ki je bil dopoldne navzoč, a je moral oditi, je g. Kocbek nadaljeval:

»Spoštovani! Današnja slavnost mi nudi ugodno priliko, da Vam podam nekaj črtic o razvoju tujkega prometa v Logarski dolini.

Turistika je bila še v povojih, ko so Logarsko dolino obiskovali posamezni znanstveniki in prijatelji narave. Njih imena najdemo v spominski knjigi v solčavskem župnišču, ki je bila l. 1834 tam razpoločena.

L. 1826 je objavil celjski profesor Zupančič opis svojega izleta »Ausflug von Cilli nach Sulzbach«. Obširneje je opisal celjski profesor, pesnik I. G. Seidl l. 1836. »Die untersteirische Schweiz«. — Posebno je zaslovela Logarska dolina, ko jo je primerjal slavn geolog Ami Boué z gavarnijskim dolinskim sklepom v Pirenejih. — Tudi naš domači geolog W. I. Lipold, mozirski rojak, ki je prirejal geološka potovanja po vseh Alpah, trdi, da ni našel nikjer tako lepe točke, kakor je Logarska dolina. — Najbolj pa je zaslovela v širših turističnih krogih po mnogih spisih profesorja Frischaufa.

A kaj je pomagal Logarski dolini ves njen sloves, ko je bila tako težko in zamudno dostopna in skrita med nebotičnimi gorskimi velikani. Iz bivše Kranjske se skoraj nikdo ni upal čez Kamniško sedlo. Turisti po večini niso prihajali po naravnem, dostopnem toku Savinje iz Celja navzgor, ampak iz Sinče vasi čez Zeleznko Kaplo in Pastirkov vrh. Šele z otvoritvijo železniške proge Celje—Velenje l. 1892, z zgradbo ceste Luče—Solčava l. 1894 in one iz Ljubnega v Luče l. 1900, so se prometne razmere izboljšale vsaj do Solčave.

Poleg prometnih ugodnosti pa so za turista še važna prenočišča in prehrana.

Prvi obiskovalci Logarske doline so iskali zavetišča pri gostoljubnem solčavskem župniku Jancu, kajti gostilne v Solčavi so bile takrat prav priproste. L. 1862 je otvoril v Logarski dolini A. Erjave, pd. Andrej, gostilno v koči, ki na njej visi napis: »Vir-Savinja«. Gostilna se je držala komaj okoli 15 let. Prenoišče je bilo v podstrešju na senu.

(Konec prih.)

KAPELICA SV. CIRILU in METODU V VRATIH.

»Triglavski župnik«, duh. svetnik J. Aljaž nosi še en načrt že dolgo let v svojem sreč: postaviti v Vratih kapelico slovanskima apostoloma sv. Cirilu in Metodu.

Na tej prelepi točki naše domovine naj se dvigne primeren spomenik slovanskima apostoloma, v kojih češčenju se tako lepo skladamo vsi jugoslovanski bratje. — Aljažev klub SPD je prevzel nalogo, da svojemu kumu ob osemdesetletnici pomaga uresničiti dolgoletno željo. — Prispevke zbira g. župnik J. Aljaž na Dovjem in »Aljažev klub«, Ljubljana, Sv. Petra cesta 80.

To bodi proslava osemdesetega rojstnega dne župnika J. Aljaža (6. julija 1925). — Tej proslavi se pridružimo vsi planinci ter vsi častilci našega sivega, a čilega planinskega patriarha.

Na Krim se je markirala nova pot iz postajice Preserje skozi vas Jezero. Ta pot se je izbrala zaradi vode; tik poti nekako sredi gore se namreč nahaja majhen tolmunček s čisto in svežo vodo, ki je edina do vrha. V vasi Jezero je tudi gostilna. Voda v tem tolmunčku v poletnem času (junij-julij) presahne. Na Krim vzemite torej vode s seboj. — A Knafelc.

Naše slike. — Tičarica nad dolino Triglavskih jezer. — Izmed vrhov, ki obrobijo dolino Triglavskih jezer, je eden najlepših Tičarica. Njene stene, ki se dvigajo navpično, takorekoč tik izpred Koče pri Triglavskih jezerih, napravljajo na vsakogar mogočen vtis, kakor da bi ne bilo mogoče priti na njo. In vendar je dostop na Tičarico razmeroma lahek; preko sedla Mala Vratca si v dobri poldrugi uri na vrhu; tam te očara nepopisni razgled po kamenitem morju Komne, pravega kraljestva Zlatorogovega. R.

Od upravnitva in urednitva. — Naročnina za »Pl. V.« je v tuzemstvu 40 Din, v inozemstvu 60 Din na leto. — Uprava »Plan. Vestnika« je v pisarni Osrednjega Odbora SPD v Ljubljani, Šelenburgova ulica št. 7.; tja je nasloviti naročbo, naročnino in reklamacije ter ponudbe glede slik. — Rokopisi in uredniške stvari pa se naj pošiljajo naravnost uredniku (gimn. ravnatelj dr. Jos. Tominšek) v Maribor.

Vsebina: Janko Mlakar: Wiesbachhorn (str. 169). — M. Hlava: Utisci sa uspona na Razor u Julijskim Alpama (str. 173). — F. S. Copeland: Planinstvo v Kanadskih Rocky Mountains (str. 176). — Tone Žmitek: Izpoved planinskega oskrbnika (str. 179). — Kotiček: Minček (str. 182). — Čez hrib in dol: Sljemeniši na Učkoj, dr. Tarczay (str. 183). Pregled mojih tur, Br. Rotter (str. 185). — Obzor in društvene vesti: O zvezi slovanskih planinskih društev (str. 187). — Glavna skupština »Sljemeniši«, podružnice HPD v Zagrebu. Kranjske podružnice SPD občni zbor (str. 188). Darilo. Iz zapisnika O. O. SPD v maju 1925 (str. 190). Mount Logan, Slovesna otvoritev Tillerjeve koč (str. 191). Kapelica sv. Cirilu in Metodu v Vratih. Markacija na Krimu (str. 192). Naše slike: Tičarica nad dolino Triglavskih jezer.

Urednik dr. Josip Tominšek v Mariboru. — Izdaja in zalaga Slovensko Planinsko Društvo v Ljubljani (Osrednji Odbor). — Tisk tiskarne Makso Hrovatin v Ljubljani.

Tičarica nad dolino triglavskih jezer

Fot. prof. Janko Ravnik

Ustanovljena 1900.

Ustanovljena 1900.

Ljubljanska kreditna banka

Ljubljana, Dunajska cesta

v lastni palači.

Delniška glavnica: Rez. zakladi cirka

Din 50,000.000 Din 10,000.000

Poštni ček. račun: Brzojavni naslov:

Ljubljana št. 10509 Banka Ljubljana

Telefon šte. 261, 413, 502, 503 in 504.

Se priporoča za vse v bančno
stroko spadajoče posle.

Podružnice:

Brežice	Celje	Črnomelj	Kranj
Maribor	Metković	Novi Sad	Ptuj
Sarajevo	Split	Gorica	Trst.

Agencija: Logatec.